

Преузето са <https://pravno-informacioni-sistem.rs>

На основу члана 94. став 1. Закона о туризму („Службени гласник РС”, број 17/19) и члана 17. став 4. и члана 24. став 2. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон)

Министар туризма и омладине доноси

ПРАВИЛНИК

о стручном испиту за туристичког водича и туристичког пратиоца

"Службени гласник РС", број 99 од 10. новембра 2023.

I. УВОД

Члан 1.

Овим правилником прописују се програм, начин и услови полагања стручног испита за туристичког водича и туристичког пратиоца (у даљем тексту: стручни испит), услови које чланови комисија за полагања стручног испита треба да испуне, као и износ накнаде за рад чланова комисија.

II. ПРОГРАМ ПОЛАГАЊА СТРУЧНОГ ИСПИТА

Члан 2.

Стручни испит састоји се од теоријског и практичног дела испита.

Теоријски део стручног испита за туристичког водича полаже се по програму који обухвата следеће предмете:

- 1) Економику туризма;
- 2) Туристичке ресурсе;
- 3) Агенцијско и хотелијерско пословање;
- 4) Друштвено уређење, туристичку политику и прописе у туризму;
- 5) Информативно-водичку службу у туризму;
- 6) Националну историју;
- 7) Страни језик.

Теоријски део стручног испита за туристичког пратиоца полаже се по програму који обухвата следеће предмете:

- 1) Друштвено уређење, туристичку политику и прописе у туризму;
- 2) Информативно-водичку службу у туризму;
- 3) Агенцијско и хотелијерско пословање;
- 4) Страни језик.

Члан 3.

Предмет Економика туризма обухвата следеће градиво: појам туризма, туристичког производа и видове туризма; функције туризма; основне

карактеристике развоја туризма; основне карактеристике епоха развоја туризма; савремене тенденције у међународном туризму; глобална туристичка кретања; појам услуга и услужних делатности у туризму; основне факторе развоја туризма; дефинисање потрошача у туризму; врсте туристичких путовања; карактеристике туристичког тржишта; специфичности туристичке понуде и тражње; хетерогеност туристичких кретања; дефинисање појма туристичких мотива и њихове карактеристике; основне функције туризма; значај и улогу маркетинга у туризму; загађење и туристички развој; појам и значај одрживог развоја туризма и важније трендове у туризму.

Члан 4.

Предмет Туристички ресурси обухвата област Природних ресурса и област Културних ресурса.

Област Природни ресурси обухвата следеће градиво: саобраћајно-географски положај Републике Србије; туристички положај Републике Србије; природне ресурсе за развој туризма Републике Србије; геоморфолошке туристичке ресурсе; хидролошке ресурсе; термоминералне воде Републике Србије; климу као туристички ресурс; флору и фауну као туристички ресурс; антропогене туристичке ресурсе (етнографски, уметнички и амбијентални); градске туристичке центре; планинске туристичке центре; бањске туристичке центре; сеоски туризам; конгресни туризам; транзитни туризам; наутички туризам; бањски туризам; спортски и манифестациони туризам; туризам посебних интересовања; заштиту животне средине и националне паркове.

Област Културни ресурси обухвата следеће градиво: основна обележја стваралаштва и утицај на нашу културу – праисторијску и античку уметност, романску, готску и византијску уметност, исламску уметност, барок, уметност 19. века и савремено културно и уметничко стваралаштво; развој уметности на тлу Србије – праисторијску уметност, античку римску уметност; монументалну сакралну архитектуру и сликарство средњевековне рашке и моравске школе, утицаје и објекте исламске уметности, барокну уметност, класицизам, романтизам, реализам, српску модерну уметност прве половине 20. века и наивну уметност.

Члан 5.

Предмет Агенцијско и хотелијерско пословање у туризму обухвата следеће градиво: настанак и развој туристичких агенција; савремене тенденције пословања туристичких агенција; врсте туристичких агенција; функције агенција на туристичком тржишту; настанак и развој организатора путовања; туристичке аранжмане; хотелијерство као привредна делатност; тржишне основе пословања у хотелијерству; општи приступ класификацији и категоризацији објеката; пословну сарадњу хотелијера и туристичких агенција; међународне ланце хотела и мала и средња предузећа у хотелијерству.

Члан 6.

Предмет Друштвено уређење, туристичка политика и прописи у туризму обухвата следеће градиво: друштвено уређење, основне инструменте

туристичке политике; основне системске прописе и мере економске политике Републике Србије од значаја за пословање и кретање у туризму.

Члан 7.

Предмет Информативно-водичка служба у туризму обухвата следеће градиво: место и улога информативне службе у туризму; карактеристике информативно-пропагандне делатности у туризму; комуникације у туризму; специфичности понашања потрошача у туризму; слободу воље и конфликте у вођењу туристичких група; карактеристике туристичких група; место и улогу туристичких водича и туристичких пратилаца у реализацији туристичких аранжмана; улогу посебних облика туризма на промене у раду туристичких водича; специфичности рада туристичких водича и туристичких пратилаца; методологију рада туристичких водича и туристичких пратилаца; вештину говорења и вештину слушања; документацију при реализацији туристичких аранжмана; непредвиђене ситуације у раду туристичких водича и туристичких пратилаца; коришћење савремене технологије у раду туристичких водича и туристичких пратилаца; вештину вођења; путне исправе и визе; кретање и боравак странаца у нашој земљи; царинске и девизне прописе за домаће и стране путнике; контролу промета робе за туристе; ризике у туризму и рад туристичких водича и пратилаца; прописе о превозу путника и пртљага; изнајмљивање возила и Ауто-мото савез Србије (АМСС) у послу туристичког водича; понашање и етику у раду туристичких водича и туристичких пратилаца и практичне савете за рад.

Члан 8.

Предмет Национална историја обухвата следеће градиво: периодизацију праисторије; камено доба на Балкану; бронзано и гвоздено доба на тлу Србије; грчку античку културу и римско доба на Балкану; порекло Словена, њихове сеобе и досељавање Словена; христијанизацију Словена; најстарије српске кнежевине; настанак глаголице и ћирилице; стварање српске државе раног средњег века; Стефан Немања и његово доба; Свети Сава живот и дело; стицање независности Србије; настанак, развој и значај српске православне цркве; турска освајања Балкана; Косовска битка; балканске земље под турском влашћу; обнову Пећке патријаршије и њен значај; узроци, почетак и ток Првог српског устанка; почетак и ток Другог српског устанка; стицање независности Србије; династију Обреновића; развој Кнежевине/Краљевине Србије; Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (Југославија); династију Карађорђевића; Први и Други балкански рат; Први светски рат; Југославија између два светска рата; учешће Југославије у Другом светском рату и борба за ослобођење; стварање и развој послератне Југославије (ФНРЈ, СФРЈ и СРЈ); стварање државне заједнице Србије и Црне Горе и Република Србија од 2006. године до данас.

Члан 9.

Лице које полаже стручни испит (у даљем тексту: кандидат) треба да покаже знање из предмета страни језик тако да:

1) разуме суштину конкретних или апстрактних садржаја у сложеним текстовима, као и стручну расправу везану за делатност коју обавља;

2) је у стању да се изражава са одређеним степеном спонтаности и лакоће, тако да разговор са изворним говорником не представља напор ни једној ни другој страни;

3) се о великом броју тема изражава јасно и потпуно, уме да искаже своје мишљење о актуелним дешавањима и изложи предности и мане различитих ситуација и појава.

Кандидат који је определио да му страни језик буде српски знаковни језик, познавање тог језика доказује сертификатом института или школе који су регистровани за ту делатност.

III. УСЛОВИ И НАЧИН ПОЛАГАЊА СТРУЧНОГ ИСПИТА

Члан 10.

Стручни испит може да полаже лице које:

- 1) има држављанство Републике Србије;
- 2) зна српски језик;
- 3) има најмање средње образовање у четворогодишњем трајању;
- 4) активно зна један страни језик.

Стручни испит може да полаже и држављанин државе чланице Европске уније и Европског економског простора који:

- 1) зна српски језик;
- 2) има најмање средње образовање у четворогодишњем трајању.

Члан 11.

Стручни испит за туристичког водича полаже се на српском језику пред комисијом за полагање стручног испита за туристичког водича, а стручни испит за туристичког пратиоца полаже се на српском језику пред комисијом за полагање стручног испита за туристичког пратиоца које образује министар надлежан за послове туризма (у даљем тексту: министар), а које сачињавају стручњаци из предметних области.

Члан 12.

Министарство надлежно за послове туризма (у даљем тексту: Министарство) расписује оглас на који се могу пријавити заинтересована лица за полагање стручног испита.

Оглас из става 1. овог члана објављује се на званичној интернет страници Министарства и нарочито садржи: предмет огласа; начин и рок за подношење пријава; садржину пријаве; документа која се подносе уз пријаву; износ таксе за полагање стручног испита и друге податке.

Приликом расписивања огласа Министарство утврђује критеријуме у погледу броја и потребних квалификација и вештина кандидата, а у зависности од потреба туристичког тржишта, локалних самоуправа, туристичких организација, туристичких агенција и слично.

Члан 13.

Писана пријава за полагање стручног испита садржи:

- 1) име, име једног родитеља и презиме кандидата;
- 2) датум и место рођења кандидата;
- 3) податке о адреси становања;
- 4) број, датум, место и држава издавања личне карте, односно пасоша;
- 5) ниво образовања, односно степен и врсту стручне спреме;
- 6) страни језик који кандидат полаже;
- 7) место полагања психолошке процене према расположивим филијалама надлежне службе за послове запошљавања;
- 8) контакт податке (број телефона и адреса електронске поште).

Уз пријаву из става 1. овог члана кандидат прилаже: уверење о држављанству Републике Србије које није старије од шест месеци, односно оверену фотокопију уверења; оверену фотокопију дипломе о стеченом најмање средњем образовању; оверену фотокопију решења органа, односно институције надлежне за признавање исправе о стеченом образовању у иностранству, као и фотокопију личне карте, односно извод електронског читача биометријске личне карте или пасоша.

Документа из става 2. овог члана која су на страном језику преводе се и оверавају од стране овлашћеног судског тумача.

Ако се кандидат који је положио стручни испит за туристичког пратиоца пријављује за полагање испита за туристичког водича уз пријаву не прилаже доказ о стеченом образовању.

Документа из става 2. овог члана задржава Министарство и не враћа их кандидату.

Члан 14.

Пре приступања полагању стручног испита Министарство упућује кандидата на психолошку процену у складу са захтевом за обављање послова туристичког водича, односно туристичког пратиоца.

Психолошку процену у складу са ставом 1. овог члана врши надлежна служба за послове запошљавања применом стандардизованих поступака.

Надлежна служба за послове запошљавања по спроведеној психолошкој процени у складу са ставом 1. овог члана доставља Министарству извештај са психолошке процене у поступку селекције кандидата уз обавезу правилног чувања и коришћења резултата селекције и уништавања након истека периода од годину дана.

Кандидат који у потпуности, односно већој мери задовољи захтеве у поступку психолошке процене за обављање послова туристичког водича, односно туристичког пратиоца може приступити полагању стручног испита.

Члан 15.

На стручном испиту кандидат полаже предмет страни језик писмено и усмено, предмет информативно-водичку службу у туризму усмено и практично, а остале предмете усмено.

Члан 16.

Кандидату који је положио стручни испит за туристичког водича, односно туристичког пратиоца, може бити признат још неки страни језик, чије знање се доказује:

- 1) дипломом о завршеној средњој школи на којој се програм наставе и учења одржава на страном језику у Републици Србији или иностранству;
- 2) дипломом о завршеном факултету у Републици Србији на коме се програм наставе и учења одржава на страном језику;
- 3) дипломом о стеченом високом образовању у иностранству на основним студијама у трајању од најмање четири године, односно на студијама другог степена (дипломске академске студије – мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије);
- 4) дипломом о стеченом високом образовању у Републици Србији, на основним студијама у трајању од најмање четири године у звању професора страног језика;
- 5) сертификатом института или школе који су регистровани за ту делатност у Републици Србији, ако је знање тог језика на нивоу језичке компетентности Б2.

Знање другог страног језика из става 1. овог члана, доказује се овереном фотокопијом дипломе, односно овереном фотокопијом решења органа или институције надлежне за признавање исправе о стеченом високом образовању у иностранству, као и овереном фотокопијом сертификата.

Документа из ст. 1. и 2. овог члана која су на страном језику преводе се и оверавају од стране овлашћеног судског тумача.

Члан 17.

Практични део стручног испита, којим се утврђује вештина вођења, односно праћења и способност обављања оперативно техничких послова, као и примена знања из свих предмета утврђених чланом 2. овог правилника, обухвата вођење односно праћење туристичке групе правцем – итинерером за туристичког водича, односно туристичког пратиоца који одреди председник комисија на предлог испитивача из практичног дела стручног испита.

Испитивачи из практичног дела стручног испита предлажу председнику комисија најмање по три итинерера.

Избор организатора путовања за организацију полагања практичног дела стручног испита извршиће се на основу јавног позива објављеног на званичној интернет страници Министарства.

Члан 18.

Успех кандидата на стручном испиту за сваки предмет и коначан успех оцењује се оценом „положио“ или „није положио“.

Члан 19.

Предмет страни језик се полаже први по реду и ако га кандидат не положи нема право полагања поправног испита, нити може приступити полагању осталих испита.

Кандидат који не покаже потребно знање на теоријском делу стручног испита за туристичког водича из највише два предмета из члана 2. став 2. тач. 1)–6) овог правилника може положати поправни испит.

Кандидат који не покаже потребно знање на теоријском делу стручног испита за туристичког пратиоца из највише једног предмета из члана 2. став 3. тач. 1)–3) овог правилника може положати поправни испит.

Ако је кандидат за полагање стручног испита за туристичког водича на теоријском делу стручног испита добио оцену из три или више предмета „није положио“ сматра се да није положио стручни испит.

Ако је кандидат за полагање стручног испита за туристичког пратиоца на теоријском делу стручног испита добио оцену из два или више предмета „није положио“ сматра се да није положио стручни испит.

Сматра се да је кандидат положио практични део стручног испита, ако је показао способност самосталног вођења односно праћења туристичке групе.

Ако кандидат није положио практични део стручног испита сматра се да није положио стручни испит.

Кандидат који је положио стручни испит за туристичког пратиоца може да полаже испит за туристичког водича на начин и под условима прописаним за полагање стручног испита за туристичког пратиоца уз полагање диференцијалних предмета, и то:

- 1) Економика туризма;
- 2) Туристички ресурси;
- 3) Национална историја;
- 4) Информативно-водичка служба – практични део.

Поправни испит теоријског дела стручног испита организује се у року који не може бити краћи од 15 дана нити дужи од 90 дана рачунајући од дана објављивања резултата испита на интернет сајту Министарства.

Ако кандидат није положио поправни испит теоријског дела стручног испита сматра се да није положио стручни испит.

Члан 20.

Полагање теоријског дела стручног испита може се одложити на захтев кандидата, ако је кандидат због болести или смртног случаја блиског члана породице био спречен да приступи полагању стручног испита.

У случају из става 1. овог члана, кандидат уз захтев прилаже доказе о разлозима одлагања теоријског дела стручног испита најкасније два радна дана након дана одређеног за полагање.

Кандидат може само једном да одложи полагање теоријског дела стручног испита.

Председник комисије доноси одлуку о одлагању теоријског дела стручног испита.

Ако кандидат не приступи полагању стручног испита или одустане од полагања, сматраће се да испит није положио.

Изузетно од става 5. овог члана, кандидат који је одложио теоријски део стручног испита, а не приступи полагању или одустане од полагања, сматраће се да испит није положио.

Ако кандидат на стручном испиту нарушава правила понашања коришћењем литературе, мобилног телефона или других електронских средстава комуникације, биће удаљен са стручног испита и оцениће се оценом „није положио“.

Кандидату који није положио стручни испит, положени предмети, у случају поновног пријављивања у другом испитном року, неће се признати.

Члан 21.

За сваки предмет испитивач сачињава и потписује записник о успеху кандидата у који се уносе подаци о месту и времену полагања испита, кандидатима и добијеној оцени кандидата на испиту.

Записници из става 1. овог члана саставни су део коначног записника.

Коначан записник у који се уносе подаци о кандидатима који су изашли на испит, успеху кандидата и другим чињеницама потписују председник комисије и секретар.

Министарство објављује списак кандидата који су положили стручни испит на својој званичној интернет страници.

Члан 22.

О положеном стручном испиту Министарство издаје уверење о положеном стручном испиту и легитимацију, у складу са законом којим се уређује туризам.

IV. УСЛОВИ КОЈЕ ЧЛАНОВИ КОМИСИЈА ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ТРЕБА ДА ИСПУНЕ, КАО И ИЗНОС НАКНАДЕ ЗА РАД ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Члан 23.

Комисије за полагања стручног испита из члана 11. овог правилника састоје се од председника, заменика председника и одговарајућег броја чланова који су испитивачи за предмете из теоријског дела и практичног дела испита (у даљем тексту: чланови комисија).

На предлог председника комисија из става 1. овог члана, могу се именовати испитивачи ван састава тих комисија, о чему министар доноси посебно решење.

Административне послове за комисије из става 1. овог члана обавља секретар, који има заменика.

Члан 24.

Чланови комисија имају стечено најмање високо образовање на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године.

Члан 25.

Чланови комисија утврђују литературу потребну за припрему полагања стручног испита.

Члан 26.

Члановима комисија припада накнада за рад у комисијама из члана 11. овог правилника у бруто износу од 1.600,00 динара по кандидату који полаже теоријски део стручног испита из члана 2. ст. 2. и 3. овог правилника и практични део стручног испита.

Члановима комисија припада и 50% износа накнаде из става 1. овог члана за поправни испит теоријског дела стручног испита.

Председнику комисије, секретару комисије, као и њиховим заменицима не припада накнада за рад у комисијама из члана 11. овог правилника.

V. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о стручном испиту за туристичког водича и туристичког пратиоца („Службени гласник РС”, бр. 102/15 и 86/19 – др. закон).

Члан 28.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 000288271 2023 13450 003 006 012 001

У Београду, 7. новембра 2023. године

Министар,

Хусеин Мемич, с.р.